

واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا ...

ضاحلری : احمد تاج الدین

ویمقوب کمال

آبونه بدلی

ممالک عثمانیہ ایچون
سنہ لکی ۵۰ غروش

روسیہ ایچون سنہ لکی
۴ آتی آیلنی ۲ روبلہ
سائر ممالک اجنبیہ
سنہ لکی ۱۲ آتی آیلنی
۶ فرانقدر .

تغلا مسلمان

وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا ...

مدیر مسئول :

عثمان جودی

محل ادارہ :

استانبول : بایزید

چادر جیلردہ

اخطار مخصوص :

عالم اسلام و اسلامیہ
عائد مقالات و آثار

مع المعنویہ درج
اولہ جقدر .

نسخہ سی ۴ بارہ

دینی سیاسی تاریخی فلسفی واحوال عالم اسلامدن باحث ہفتہ لقی مجاہدر

تاریخ تاسی ۳۲۸ مولدالی

بریتانیا جزاثریته . دین نهرندن بحر محیط اطلاسی به قدر تعمم ایتشدر . بو ایسه عرب لساننك درجه توسعنه نسبتله يك اهمیتسزدر . عربجه برکزه اسپایاده لسان عمومی و محلی اولدقدن بشقه شمالی آفریقادہ خط استوايه ، جنوبی آسیاده جاریه ، روسیهده قازانه قدر انتشار ایلمشدر .

صدر اسلامده اقوامك دین اسلامی عن جماعه قبول ایتدی دخی حیرت افزا برشیدر . حتی بروقتلر اموریلر زماننده بتون اقوام تابعه طرفدن دین اسلامك قبول ایدلمسی بیوك بر یكون آشکیل ایدن جزیه نامنده کی ویرکونك مقدارینه تاثیر عظیم ایقاع ایده چکی نظر اعتباره آلتهرق اهتدا منع ایدلمش و فقط عمر بن عبدالعزیز حضر تلری « بزم وظیفه من خزینه جمع اتمك اولمبوب اعلاء کلمه لاله خدمتدر » دیهرک ممنوعیت واقعیهی رفع ایدلمشدر .

ایشته بوحقایق کورمك ایسته مه یئر اسلامك توسع و انتشارینه بشقه سببلر تحری و ایجاد ایتشدر . لکن حقیقت تاریخیهی سترواحقا موقت بر زمان ایچون ممکن اولسه بیه چوق وقت دوام ایدمه چکی درکاردر .

محمود اسعد

• طلبة علوم و شاگردان •

مقدما دخی دیدیکم کی بتون جهانده ملت و مملکتلرک قوامی علم و معارف ایلادر .

هیچ شبهه یوقدرکه : بو کون علم و معارفه اك محتاج اولان ملتده بزم اسلاملردر . علم و معارفك خادم و مر و جلری ایسه ، طلبة علوم و شاگردلر مزدر . شو حالده بزمات و مملکتیمزك صلاح و قوامی ایچون هر نه امید ایدر ایسهك طلبة و شاگردلر مزدن امید ایدمه چکیز . و هر نه سولایه چك ایسهك کینه آلره سولایه چکیز .

یالکیز بز دکل بوتون جهان ایچون بو بر قانون طبیعی حکمنده قبول اولمش . هر ملت کندی مملکتی

ایچون هر نه امید ایدر ایسه طلبة علوم و شاگرداندن امید ایدر . شو سببندرکه : ملل متعنهده طلبةك هر قسمنه آروجه بر اعتبار و آروجه بر نظر احترام اولدیتی کبی دارالفنون طلبة سی ایچونده آروجه داخلی امتیازلرده واردر ، مکتبلرک اصلاحات و اداره لرنده دخی طلبةك بیوك مدخلی اولور . مکتب اداره لرنده و اصول تدریسده ، داخلی انتظام و درس پروغرا ملرنده دخی طلبةك رأینه مراجعت اولنور . خصوصا دارالفنون طلبة منه هیچ بر مملکتده طلبة نظریلهده باقازلر ، بلکه مات ایچون یتشمش بر آد ، کمال حریت ایله وظیفه سنند . دوام اتمك حق حائز ، لدی الايجاب حقوق مشروعه سینه مالک بر فکر ورأی صاحبی نظریله باقهرق ، هر نه سولایر ایسلر ، سوزلری دخی سمع و اعتبارله تاقی ایدرلر .

دکل یالکیز کندیلرینه عائد . امور مافره عائد مسئله لرده ، ایجاب حال و مصالحته کوره دولتلك امور اداره و سیاستلرینه دخی طلبة مداخله ایدرهك نمایاشر یاپارلر . سوزلریده اکثریا سمع و اعتباره آلنور . طلبة علوم و شاگردان وظیفه سی تحصیل علم و معارفده کمال جدیت ایله چالشمق اولدییی کبی امور مملکتده دخی کمال بصیرت ایله صرف افکار ایتمکدر .

تحصیل ایتمکده اولدقلری علم و معرفت سایه سننده طلبةك افکاری دائمی منور اولور ، بتون مملکتك صلاح و قوامی طلبة بحق فکر و ملاحظه ایده ییلور . شو حالده طلبة علوم و شاگردان فنون افتدیلرک اك بیوك اك مقدس وظیفه لری توسیع افکاره خدمت ایتمکدر . طلبة ده فکر نه قدر توسع ایدر سه علم و معرفتده اونسپتده ترقی و تعالی ایدر . فکر اولیه بر عالی نمت درکه : « ببادندن دخی افندلر ، حدیث صحیحدرکه : « فکر ساعت خیر من عبادة سبعین سنه » البته فکرک بوقدر تقدیس اولنمسی ، هیچ شبهه سزکه صاحب شریعت علیه اکمل التجبه افندمز طرفندن بوکار بر قیمت تقدیر اتمک دیمکدر .

بوکون کائناتی تنویر ایتش بجز توکنمز مختراعات

جدیده هب افکار صحیحہ نمرہ و نتیجہ لری اولدینی . هر كك معلومی در . فكر تعمیق اولند قجه ، منافع مخترعات ده توسع و تعمم ایدر . بوتون مملكتك اداره اموری و قوه سیاسیه سی دور اندیش داهیلر فكر لری نسبتده در . یكرمی اوتوز سنه بلكه قرق الی یوز سنه صوكره ، كیملك نه كبی حاللر كسب ایده جكنی اصحاب فكر بو كوندن خبر و یره بیلور ، بوندن یكرمی سنه مقدم المان متفكر لرندن مشهور ییسمارق ، محافل سیاسیه دن برنده دیمشدی : روسلك مزاری اقصای شرقده ، و اسكیزلر كده افریقاده ، بو غیبیدن اخبار دكل ، تجارب عدیله ایله فكرك كشف ایتدیكی بر حقیقت اولوب ، خسوف و كسوفدن خبر و یرمك كبی برشی در . بزده هیچ اولماز سه كندی احوال و اطوار بمیزی فكر و ملاحظه ایده جك اولور سهق ، اون سنه صكره نه اولاجقمیزی بو كوندن كشف ایده بیلورز .

بزم بابالرك جوق كوزل سوزلری واردر : « استقبالده شیخ الاسلام اوله جفتی دوشمنیان بر طلبه عالم اوله من . سرعسكر اوله جفته فكر ایتیمان بر نفر عسكر اوله ماز ، دیرلرمش .

طلبة علومدن هریری بو كوندن اعتبارا استقبالده كندیك بر شیخ الاسلام و یا معارف ناظری اوله جفتی فكر ایتیلده ، اوكا كورده تداركده بولنملی . و شاگردان قون ، كذلاك كندیك استقبالده بر ناظر و یا خود بر صدر اعظم اوله بیله جكنی دخی تصور ایتیلی . شو حلالده او عالی مقاملره وارانجه نه قدر كیدلره تصادف ایده جكی انلرك هر برینی آیروجه فكر ایدرك و زهرلرده ، نلره هدف اولوق احتمالارینی ، وطن و مملكتلرك حیات و بقاسنی ، هب فكر و ملاحظه ایده جك اولور سه طلبة علوم و شاگردانك وظیفه سی تجسم ایتدكجه ایدر . شونی دخی عرض ایتك استرم مملكتك بقاسی و دوامی ایچون اسایش داخله نك تأمین اولنمسی لازمدر . داخله اسایش عمومیه تأمین اولنمسه ، مملكت دائمی اساط اجانبه هدف اولور .

اسایش داخله نك تأمین ایچونده ، افكار عمومیه موافق صورنده اداره امور مملكته صرف قدرت ایتك لازمدر . دها طو غریبی افكار عامیه رعایه اولنمسه ، مملكت یاشایه من . شو حلالده مملكتك اداره سی ایچون اك بیوك آلت ، افكار عمومیه موافق بر مسلك تعقیب ایتك دیمكدر . زیرا افكار عمومیه هیچ بر قوت قارشی دور یلامن ، و مقابله ایدیله من . اشته بو كون بزم امور اداره لر مزده كوریله بیله جك تقصیراتك اك بیوكی ، افكار عامیه رعایه اولنمسیدر . افكار عمومیه دائره سی بزده یالكرز عثمانی مملكتی ، عثمانی اولككسی ایچونده حصر اولنمسه ، زیرا بزم قوه مغویه من ، مقام خلافته مربوط اولوب اهل اسلام و اهل ایملك كافه سی شامل اوله جقدر . شو حلالده بزم ایچون بوراده بر محمدی ، علی ، ولی یی ناصل دوشونه جك اولور سهق : بخارا ، چین ، هند ، افغانستان افكار عمومیه سنیده اوصورتله خاطرده توتمه من لازم كله جكی شبهه سزدر . زیرا آنلرك قلوبی مقام خلافته ربط ایتمه من بزم ایچون بر و وظیفه در بو كون بتون هندستانك بتون افغانستانك مقام خلافته ایصنه مامه لری هب بو یوزدنددر . اجنبی تسلطنده بولنان اهل اسلام موسم حجه در سعادتی زیارت ایدر لر . بزم رجال دولتن اك بیوك بر آدمی زیارت ایده جك اولور لر سه ، بزمده اول بول اكرام ایده جكمز برشی وار ایسه اوده توتونددر . كندمركده آنلره قارشى كوسترده . بیله جكمز . بر معرفت و صنعتز وار سه . ارده كینه توتون ایچمكدر . آنلرك قارشوسنده اوزون اوزون دوام صاویریز . حالبوكه بزم او عزیز مسافریمز نظرند ، و آنك مملكتكده ، كمستهمجن ، علمایه دكل جزئی عقلی باشده اولان بر عوامه دخی ایچمه سیبنی نجویز ایده مدیكی برشی وار سه اوده توتونددر . مملكتكده اك عادی بر آدمه دخی استعمالی یاقشدیرده . مدینی برشی بی بوراده علماء كرام آغزنده كورنجه ، دكل مقام خلافته اولان محبتی ، بلكه ده اعتقادى بیله كوشیه جكمدر . جاهل حاجی ، بتون منافع اسلامیه ی برسیفاره یه فدا ایدر .

مملکتک یاریسی الدن کیتمش ، قالان یاریسک ایشی
بتش - نرهدن توتسک اورادن چوروك . اخلاق
حمیده و اخلاق مایه ناملرینهده هیج برشیلر قالماش
البته بونلری لایقیله عریض عمیق فکر و ملاحظه
ایتمکده او طلبه علوم و شاگردانک و وظیفه لیدر .
اگر طلبه ایکن و کی قصورلری کوره منزه ، صوکره
او طلبه مأمور اولدقده بوتون بوتون اعمی اوله جنی
شبهه سزدر .

اوروپاده دکل دارالفنون طلبه سی ، حتی اعدادیه
بشنجی آلتجی سنه لرنده ایکن ، طلبه ملت افکارینه
اشترک ایتمه باشلار ، دالفنونه کچدیکی کوندن اعتباراً
تمام تمام ناسیونالیس اولور ، سوسالیس اولور ،
بلسکده آنارشیتسده اولورده ، صوکره کته مأمورینه
کچدیکی کی اکثر ماتریالیست اوله رق دنیا به چقارسه ده
قلبنده بروجدان برانسانیت خاطره سی قالور . مملکت
وطن و ملت دیمکده لسانی دوزر .

اگر طلبه هیج برشیلر فکر ایتمه رکه ، بالکیز
یتیش غروش خاطره سی ایچون ویرلمش درس لری
پایاغان کی ازیلیوبده ، امتحانی سلامت کچیره رکه
بیک غروش معاشه کسب استحقاق ایتمه سی دوشونه جک
اولورسه ، اوملت ایچون ترقی و تعالی دکل انقراض
واضع حلال یوللاری کوریلور . بورالینی ملاحظه
ایتمک ایچون بر تامل کافیدر .

ایشته وطن قهرمانلری طلبه علوم و شاگردان ده
شیمدین هیج وقت کچیره رکه ، هر شینی فکر
ایتمه لی ملاحظه ایتمه لی سکز . سزک معاشریکزی
تأمین ایده جک ملتدر . وطن کزی حمایه ایده جک
ملتدر . شو حالده سزکده یکاه بردوشونجه کز وار
ایسه ، اوده شو مبارک ملتک استراحت و استقبالی
اوله لیدرکه ، بوده سزک ایله قائمدر . دیمک اولورکه
عموم اهل اسلامک ابد استقبالی سزه باغلی اولدیفه
کی « تعارف مسلمین » نك استقبالیده ، سزک دست کبر
وخادمک سزدر . سزکندی احتیاج کزی و کندی
حقوق مشروعه کزی برررر صایه رق فکر ایتمه لی سکز

اگر بزم ایچون مملکتتمزک بقاسی مطلوب ایسه ، و
حیاتم زده افکار عمومیه به مربوط ایسه ، هیج شبهه سز
بویابده احوال ایتمک جائز دکلدر . رأس کارده اولان
هیج رعافل بونی تجویز ایده من ، فقط نه چاره بزده
بوکی شیلر فکر و ملاحظه اولنه میور . هب کندمزچه
استحسان اولنمش الک قبیح عادتق دخی ، حسن ظن
ایتمکده یز . بویوزدن ملیون لرجه اخوانم زک قابی
ایتمکده یز . الیوک آدم لر من محرماتی تحایله قدر
مساهاه ایدیورلر .

صوکره اوملکتده فته اکیسک اوله من ، اعداسنه
قارشی اسباب مدافعه تدارک زده قصور ایتمش اولور .
اک اوافق شیلردن الیوک زیان تولداید . البته بونلر
بالنبه اوافقدر ، فقط بالار من دیمش لر : « قلیچ بولندینی
زمان پچاقده آلتدر » . اکر بزم توپ تفنگمز مکمل
اوله ایدی ، بنده او قدر شیلره اهمیت ویرمزد ،
تویمز یوق ، تفنگمز یوق . هیج اولمزسه افکار
عمومیه بی اوقشایم . ذاتا اک متمدن فرانسزلر بیله
رسماً طرد ایندکری کنیسه اصحابی فکری دخی لدی
الایجاب ترویج ایتمکدن کیری دور میورلر . اقصای
شرقه برمیونیرک بورتی قانادینی کی ، هان فرانسه
دوئامی چین صولرینه دوغری یول آچور . مدنی
انکلیزلر دیات نامه جان آلوب جان ویریورلر ،
ملیونلر ایله یارملر صرف ایدیورلر ، مقصدلری هب
افکار عمومیه بی اوقشامقدر . اکر افکار عمومیه نك
اهمیتی اولمه ایدی : بوکون دول معظمه حکمداران ایله
خرستیانلق بیننده هیج برمناسبت اوله مزدی .

بزده ایسه رجال دولنک افکار عمومیه نه اولدیغندن
دخی خبرلری یوقدر . دکل رجال دولت بلکه خادم
شریعت اولان علمامز دخی اورالردن چوق اوزاق
دوشمشلر .

ایشته مملکتک مزمن برحاله کله سیده باشلیجه بو
سببه مبنی اوله جنی جزئی بر تامل ایله ظاهر و آشکار
اولور . بونلر هب جانم اهمیتسز . جانم اهمیتسز
قولاق ویرمه نتیجه لیدر . اهمیتسز اهمیتسز دیرکن

اكر نصيب و قسمت اولورده «آعارف مسلمین» سرك خادمكز اوله بيلورسه افتخار ايدر .

عبدالرشید ابراهیم

اسلامیتده حریت کلام و سربستی مطبوعاتک

مشروعیتی

جناب مولای متعال حضر تلیینه بیکرجه حمد و ثنا اولسونکه شریعت غرامتک امر ایتدیکی اداره مشروطیت اولدیکی کوندنری ممالک عثمانیه تک هر گوشه سنده انواع جرأئد و مجلات مفیده تک انتشاره باشلادیقنی چشم مسرت و افتخارله مشاهده ایتکده یز . ذاتاً بونلر مقتضای مشروطیتدر . چونکه مشروطیتده افراد ملت - کندی صلاحیتی دائرمنده - اصلاح ، ترقی و تعالی باینده اداره کلام اتمک ، تنویر افکاره ، چالشقی والوالامره هانکی بر شیئک دفعی وهانکی برینک جلیبی سوبلکم و بیلدرمک وظیفه سیله موظف و مکلفدر . اکر افراد ملتدن بری بو وظیفه سی ایفا ایتزه ملتته ، حکومتته ، وطنته ، وجدانته قارشو عصبان و بیوک برجنایت ایتش اولور . چونکه الو - الامر معصوم اولمادقلری کی علملری ده محیط بکل شی دکلدر . بناء علیه طشرده اجرا اولنان وقایعدن اولنلک خبری اولماساز . احتمال که مأمورلر اغراض فاسده و شخصیلرینه بناء حقیقی ستر ایدلک مغایر حقیقت اولانلری مرکزده انهما و ابلاغ ایدرلر . نسلکه اوله اولبور . یمن ، حجاز ، بصره کی مرکزدن اوزاق بولان برلر بولانک آلتنده قاورولمقدهدر .

ایشته بونکچوندرکه خلیفه رسولاه حضرت ابو بکر الصدیق (رض) اصحاب کرامک اتفاقله مسند خلافتله جلوس ایتدیکی وقت عمومه خطاباً : شمدی بن ثابت آغز بریوکی نجمیل ایدیورم . اکر ایگری کبدرسم طوغر بلتقی سرك ، عمومک وظیفه سیدر . دیمشدی .

حضرت عمر رضی الله عنه اثناء خلافتنده برکون

منبره جیمتاری : خانوئلر یکنزک مهرینی جوق قلملایکیزه بیوردقلری وقت حضاردن برقادین : جناب حق «و آیتیم احدهین قنطارا» دهرک مهره قنطارویرمهینی تجویز ایدیور . حالبوکه سن مهری تکشیردن منع ایدیورسک دیه مقابلهده بولمیش . حضرت عمر بوکا قارشو : عمردن هرکس وحقی قادیئلر بیله اعلمدیر» بیوردقلری کی اصحاب کرامی ده یاسز نه ایچون صوصورسکیز و نیچون بویله اوامر جلیله ی تنبیه ایتبورسکیز دیه سکوتلری ایچون تکبیر ایتش .

بوندن آکلاشیلبورکه دکل برعادی مأموردن بلکه سلطان المسلمین و امیر المؤمنین افندمن حضر اتسندن جزئی برخطا صادر اولورسه بوخطابی تصحیح ایتیه افکار عمومیه ، وظفدر بوخصوصده ، ارکاک ، قادین حر و عبد بیوک ، کوچوک هب مساویدر . بونکچو - ندرکه اصحاب کربن حضر اتی ادنی برخطایی طویدقلری وقت بلا توقف ابراز ایدرلر و تصحیح نه اوغر اشورلردی . اونکچون ، اصحاب کرام بر حادثه یی کوردکلری و یاخود ایشندکلری وقت سکوت ایتش لسه بونلرک بوسکوتلری حادثه مذکورمک سخته اجماع صاییلر .

ایشته اسلامیت ، ایشه مشروطیت ، ایشه حریت کلام .

اسلامیتده حریت کلامک مشروعیتی یالکیز اصحاب کرامک افعالندن استدلال ایتیه چکیز . بونکچون بیوک رهبرمن اولان قرآن عظیم الشانهده مراجعت ایده چکیز . جناب مولای متعال حضر تلری قرآن عظیم الشانک بربرنده «یا ایها الذین امنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون» بیوریور و بونک عقیده جناب حقندن تقاة اسلام اوزره اولمک آنحقی اعتصام بحبله وعدم تفریق ایله اوله جفته ایما و اعتصام بحبله جمیعاً ولا تفرقوا ... خطاب جلیانی کتوربور . و بو اعتصام بحبله ، عدم تفریق نه صورتله حاصل اوله بیله چکینی ایضاح ایدرک عقیدنده ، ولکنکن متکم امته یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر . دهرک آخرنده اولمک هم المفلحون . قول جلیله